

ODLUKE STRANIH SUDOVA I ARBITRAŽA

APELACIONI SUD

Presuda od 24. i 25.VII 1985.

Samuelson v. National Insurance
and Guarantee Corporation

Sudi: Lord O'Connor, Lord Robert Goff i Lord Nourse

IZNIMKA OD OPĆE ODREDBE O PRAVU NA NEPLAĆANJE
NAKNADE ŠTETE PREMA POLICI OSIGURANJA VOZILA
U CESTOVNOM PROMETU 1 (c)

Osiguranje motornog vozila - Obveza naknade štete nastale kra-
dom ili požarom - Tko je ovlaštena osoba na vožnju osiguranog
vozila - Krađa automobila za vrijeme trajanja popravka - Ima li
nositelj osiguranja pravo na naknadu štetu na temelju police
- Obveza osiguratelja na naknadu štete

Tužitelj u ovom sporu je Samuelson, a tuženik National Insurance and Guarantee Corporation.

Tužitelj je u ožujku 1980. kupio u Engleskoj rijedak tip automobila De Tomaso, koji se proizvodi u Italiji. S tuženima je zaključio policu osiguranja s početkom djelovanja 26. ožujka 1980. Polica je između ostalog pokrivala gubitke uslijed požara i krađe. Navodeći u kojim slučajevima osiguratelj neće biti odgovorni za štetu, u točki 1 stavak (c) predviđa se da je isključena odgovornost tuženik kada motorno vozilo "vozi, ili je u svrhu vožnje, povjereno bilo kojoj drugoj osobi različitoj od ovlaštenog vozača...."

Jedina osoba ovlaštena na vožnju bio je vlasnik police, to je tužitelj, a korištenje vozila bilo je ograničeno u društvene, kućne i svrhe razonode.

U lipnju 1980. tužitelj je odlučio prodati auto, te ga je dao popraviti i dotjerati automehaničaru.

Zbog kupnje nekih rezervnih dijelova, automehaničar se odvezao tim automobilom do prodavaonice rezervnih dijelova, te ga je parkirao nedaleko dućana. Po povratku iz trgovine, nakon vrlo kratkog vremena, ustanovio je da je vozilo nestalo. Vrijednost mu je

bila 10,500 £. Automobil nikad nije pronađen.

Žalbeni postupak je vođen na temelju žalbe tužitelja (Samuelson) na prvostepenu presudu suca Lewisa, kojom je odlučeno da tuženi, National Insurance and Guarantee Corporation, nije dužna naknaditi štetu tužitelju za gubitak njegovog ukradenog vozila.

Drugostepeni sud je uvažio žalbu tužitelja i obvezao tužene na naknadu štete za ukradeno vozilo u visini 10,500 £ plus kamate.

Potanko obrazloženje ovakvoj odluci dao je u svojem votumu sudac O'Connor:

Odlučivši se na prodaju automobila marke De Tomaso, tužitelj ga je ostavio kod automehaničara zbog popravka oštećenja prouzročeni vandalskim ponašanjem nepoznatih počinitelja. Sljedećeg dana, automehaničar je automobilom otišao u Hammersmith gdje se nalazi jedini dobavljač rezervnih dijelova potrebnih za ovaj tip auta u Vel. Britaniji. Bilo je neophodno da tamo ode baš tim autom, jer je htio na licu mjesta vidjeti da li rezervni dijelovi (vezani uz električni sustav) doista odgovaraju, s obzirom da se radi o netipičnom vozilu. Nakon nekoliko minuta boravka u predavaonici, vratio se do mjesta gdje je parkirao automobil, ali njega više ondje nije bilo.

Kako automehaničar nije prema tekstu police osoba ovlaštena na vožnju, prvostepenom odlukom oslobođeni su tužitelji osiguratelji od obveze na naknadu štete uslijed nestanka vozila.

Međutim, kako tvrdi i zastupnik tužitelja, vozilo nije bilo korišteno "u svrhu vožnje" nego u "svrhu popravka". Zbog navedenih razloga, sudac O'Connor zaključuje da je prvostepeni sudac krivo prosudio činjenice, te donio pogrešnu odluku. Kako automobilom nije upravljao neovlašteni vozač (automehaničar) "u svrhu vožnje" na njega se ne može primijeniti pravilo 1(c) iz police prema kojem bi tuženi imali pravo na otklanjanje isplate naknade za štetu nastalu krađom vozila. Stoga on prihvaća žalbu kao osnovanu.

Potom je sudac Goff iznio u prilog navedenog stajališta suca O'Connora svoje videnje slučaja i dopunio ga slijedećim obrazloženjem:

Sto se tiče odredbe 1(c) ona ovakvim tumačenjem nije narušena, tj. njezina osnovna nakana da se od pokrivanja rizika prilikom vožnje isključe treće osobe, nije negirana. U prilog ove tvrdnje

sudac navodi slijedeći primjer: neovlaštena osoba vozi automobil i pritom zbog odmora napravi kraću pauzu. Ukoliko za vrijeme trajanja pauze nastupi oštećenje vozila, osiguratelj neće biti dužni naknaditi štetu, jer je vozilo upravo "u svrhu vožnje" još uvijek u rukama takvog neovlaštenog vozača, iako baš u tom trenutku nastanka štete on zapravo nije vozio.

Rasčlanivši činjenice slučaja o kojem se raspravlja, sudac Goff dolazi do zaključka da su u postupku automehaničara prisutna tri elementa: 1) vožnja do Hammersmitha (prodavaona rezervnih dijelova za taj tip automobila, jedina u Vl. Britaniji), 2) pribavljanje potrebnih rezervnih dijelova, 3) vožnja natrag do njegove radione. Sporna je samo druga od tri navedene faze.

Ona nameće pitanje: da li je u to vrijeme (2) auto "u svrhu vožnje" u posjedu automehaničara? Da je on koristio auto za obične nabavke u privatne svrhe, moglo bi se tvrditi da je auto, u vrijeme dok je on boravio u prodavaonici u njegovom posjedu upravo "u svrhu vožnje".

Međutim, automehaničar je bio odsutan, jer je u prodavaonici dobavljača rezervnih dijelova tražio upravo one koje bi mogao ugraditi u vozilo tog tipa, tako da auto nije bio na mjestu s kojeg je ukraden "u svrhu vožnje". On je morao na samom vozilu provjeriti da li ti dijelovi doista "odgovaraju i pristaju" automobilu koji mu je povjeren na popravak. Stoga u trenutku dolaska pred prodavaonicu rezervnih dijelova auto nije bio ondje "u svrhu vožnje".

Zbog svih ovih razloga sudac Goff također prihvaća žalbu.

Mišljenju dvojice svojih kolega pridružio se i sudac Nourse. On također drži da činjenice nedvojbeno govore u prilog shvaćanju po kojem auto nije bio u Hammersmithu "u svrhu vožnje", već u svrhu popravka. Stoga se na ovaj slučaj ne može primijeniti opće pravilo 1 c iz polica o osiguranju vozila.

Žalba je tako jednoglasno usvojena, uz obvezu naknade štete od strane tuženih u visini od 10.500 £ plus kamate.

Bilješka:

Odredba 1 (c) iz police osiguranja u cestovnom prometu (Engleska)

U našem periodiku relativno rijetko objavljujemo prikaze slučajeva iz cestovnog prometa. Međutim, ovaj puta smo se odlučili na prikaz upravo takve presude zbog toga što držimo da je tumačenje odredaba iz polica osiguranja od vrlo širokog značaja za obje zainteresirane strane: kako osiguratelje, tako i osiguranike.

U ovom slučaju citiran je samo jedan precedent (u votumu suda Goffa): *Seddon v. Binions and Others*, (C.A.) (1978) 1 *Lloyd's Rep.* 381. Naime, i ovdje treba uzeti u obzir ono što je u korištenju vozila primarno, a to je svakako namjera popravka automobila, čak i kad je doista došlo do vožnje od strane osobe koja nije imenovana u polici. U ovom slučaju, može se reći, vožnja je obavljena "u svrhu popravka vozila".

Klara Vedriš,
asistentica - istraživač